

Naša Niwa

PIERŠAJA BIEĽARUSKAJA HAZETA Z RYSUNKAMI

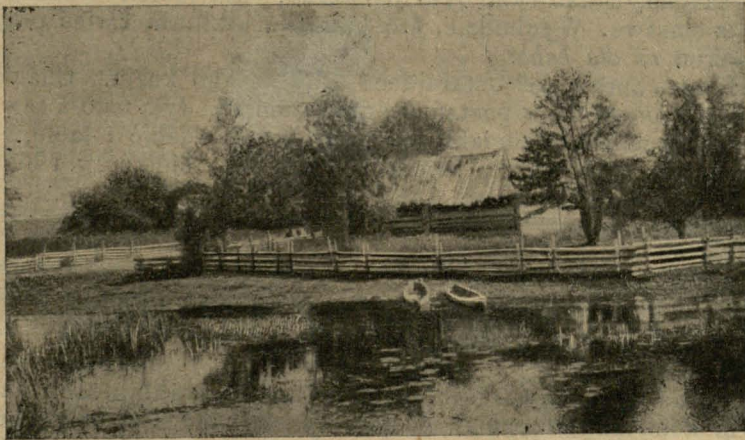
Wychodzić što tydzień ruskimi i polskimi literami.

Adres redakcii i administracii: Wilna, Wilenskaja wulica № 20.

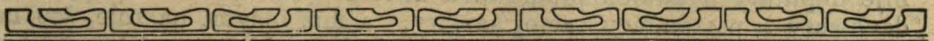
Cena z pieresyłkaj i dastastaŭkaj da chaty: na 1 h.—2 r. 50 k., na 6 mies.—1 r. 25 k., na 3 m.—65 k., na 1 mies.—25 k. Za hraticaj: na 1 h.—4 r., na 6 m.—2 r., na 3 m.—1 r. Pieramiena adresu—20 k.

Č—czytać jak polskaje CZ. Š—czytać jak polskaje SZ.

Prypaminajem našym padpišcykam, što užo čas prysyłać padpisku za hazetu na druhuju čėwierė hodu.

Palešje;—na hranicy bałot.

Wilnia, 1 (14) aprėla 1910 h.

Dziũnyje reĉy robiacca s sprawaj ab zawiadzieñni u našym kraju ziemskaho samoupraũleñnia: niešta usio jana nie idzie na řad!

Našy ĉytaĉy pomniac, jak blizka hod tamu nazad, kali prawyje deputaty padali ũ Dumu projekt ab pieremieni zakona ab wybarach ĉlenoũ u Hasudarstwieny Šawiet ad bielaruska litoũskich hubernij, Duma atkazała im, što mo¿e prystaĉ na hetu pieremienu tolki tahdy, kali ũ hetych huberniach (i troch pařudzienna-zachodnich) nie paźniej, jak praz hod, budzie zawiedzieno wybarnaje ziemskaje samoupraũleñnie, jakoje jość skro¿ u Rasiejskich huberniach. Prawicielstwo zhodziło'sia na taki uhawor i abiecało padaĉ u Dumu swoj projekt zakona ab ziemstwie u wosieni.

I praũdy: predsiedaciel ministroũ, Stołypin, apracawaũ toj zakon i padaũ u Dumu. Jak wiedama, pawedľuh projekta Stołypina wybarnaje ziemstwo miełosia byĉ zawiedzieno nie wa ũsich dziewiaci, a tolki ũ šeści zachodnich huberniach (—u troch: Wilenskaj, Hrodzienskaj i Kowienskaj prawicielstwo miełosia zawadziĉ paźniej dyj inakšaje ziemstwo). Duma addała hety zakon u komisiju, i taja ũ¿o badaj što skonĉyła rabiĉ u im wielmi wa¿nyje piererobki, jakije liĉyła karysnymi dla našaho kraju, dy skora miełasia addaĉ u Dumu zaĉwiardziĉ, kali razam na adnym z apošnich zasiedaũnioũ zrabila'sia saũsim niespadziewanaja reĉ: prawyje deputaty, katorych u hety dzieñ sabrało'sia bolš, ĉym inšych, pastanawili saũsim atkinuĉ hłaũny punkt zakona, ũ katorem bylo pakazano, dla jakich hubernij zawo-dzicca ziemstwo. Wychodziĉ, što komisija atkinuła ũwies projekt, bo heta zakon *ni dla kaho!*

Hetak „prawyje“ starajuca dla našaho kraju. Chacia Duma mo¿e i nie prystaĉ na pastanaũleñnie komisii, dyk usio-¿ zawiedzienie u nas ziemstwoũ adĉiahiwajecca, a tut ĉas laciĉ i laciĉ, dy kraj nař nijak nia mo¿e chacia krychu padniacca s ciemnaty i biednaści...

U DUMIE I KALA DUMY.

Zasiedaũnie 70 aje. Rahledajuĉ atĉoty Upraũlajuĉaho hasudarstwienym konnozawodztwam. Dep. Šubinskij (ad Twierskoj hub.) radziĉ upraũleñnie hasudarstwienym konnozawodztwam addaĉ ministerstwu sielskaj haspadarki, a kaniušni (stajni) ũ ruki ziemstw. Druhije deputaty u swaich pramowach źwiertali uwahu na roznyje niedachwaty u pastanoũcy samoj sprawy, a mi¿ inšymi na toje, što na palepšeñnie zawodu zwyĉajnych raboĉych kaniej hasudarstwo nie źwiertaje nijakaj uwahi.

* * *

Zasiedańnie 71-aje. Razhladajuć pytańnie ab reformie intendantwa; pastanawili pierehlazdieć zakony ab kazionnych dastaŭkach; dahetul pry dastaŭkach padradčyki ničym nieatkazywali piered kaznoj.

Zasiedańnie 72-aje. Razhladajuć rachunki hłaŭnaha wajenna-medycynskaha upraŭleńnia. Deputaty wykazywajuć nieadłožnuju patrebu reformy wajenna-sanitarnaj sprawy.

Zasiedańnie 73-aje. Razhladajuć rachunki marskoha ministerstwa. Dep. Sawič (okciabryst, ad Charkoŭskaj hub.) kaže, što treba pras'ć Wysočajšaha dazwaleńnia, kab zrabieć senatarskuju rewiziju nad haspadarkaj marskoha ministerstwa. Hety prajekt dep. Sawiča wyklikaŭ doŭhije opleski. Duma pastanaŭlaje prasić ab naznačeńni senatarskaj zewizii nad haspadarkaj marskoha ministerstwa.

Zasiedańnie 74-aje. Razhladajuć dakład komisii da sudowych spraŭ.

Zasiedańnie 75-aje. Razhladajuć dakład komisii ab reformie miejscowych sudcŭ.

Ab ekonomicznym pałażeńni našaho kraju.

I.

Budżet usiaje Rasiei—jaje dachody i wydatki—ŭ hetym hadu dajšoŭ užo da 2½ miljardoŭ (ci 2.500 miljonoŭ) rubloŭ. Nia dziwa, što ŭ takim ahramadnym hasudarstwi—aprača supolnaha ekonomicznaha žyćcia—kožnaja staronka, kožnaja „okraina“ żywie ješče i swaim asobnym žyćciom zajmaje inšaje finansowaje pałażeńnie. Razhledzim chacia krychu ekonomicznaje žyćcio našaho kraju, praŭdu kažućy, mała kamu dobra znajomaje.

Pahladzimo, pierš na-pierš, kolki ŭ adnej Wilenskaj huberni maje kazna dachodu i kolki na hetu huberniu addaje.

Ža 1908 hod dachodu z Wilenskaj hub. było:

padatkoŭ z ziamli,		
damoŭ	404 tys. rub.	s krepastnych aktoŭ 294 tys. r.
s fabryk i promyśle 774	" "	s strachoŭki . . . . . 4 " "
s kapitałoŭ	351 " "	roznych „pošlinoŭ“ . . . 103 " "
akcyzu sa spirtu	913 " "	s počty . . . . . 689 " "
s tutunu	678 " "	s telegrafu i telefoŭoŭ 271 " "
z gazy	22 " "	ad manapolki . 5 mil. 180 " "
s siernikoŭ	14 " "	s kazionnych le-
s tamožni (myta) . . . 191	" "	soŭ i inš . . 1 mil. 258 tys. r.
hierbowyje, sudowyje		s čuhunki . . . 1 mil. 159 tys. r.
i inšyje zbory . . . 540	" "	inšych dachodoŭ . . . 659 " "

A ūsiaho razam dachodu ad Wilensk. hub. . 12 mil. 295 tys. r.

A raschody ů Wilenskaj hub. ů 1908 abdu byli woš jakije:

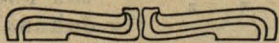
na wiadamstwo Świaciejšaha Synodu . . . 318 tys. r.	wiadamstwo miniterstwa ůnutrenych spraů 2 mil. 330 t. r.
ministerstwo finansoů (ů tym na manapolku)— 4 mil. 747 tys. r.	ziemleustrojstwo . . . . 378 „ „
na sudy . . . . . 936 „ „	wajennaje ministerstwo 8 mil. 711 „ „
narodnuju ašwietu . . . 626 „ „	marskoje ministerstwo . 33 „ „
na čuhunku . . 11 mil. 396 „ „	na kontrol . . . . . 208 „ „
na handel i promysiel 33 tys. r.	na bančki (drobny kredyt) 16 „ „
	inšyje raschody . . . . . 6 „ „
	<u>Usiaho razam . 29 mil. 714 t. r.</u>

Pryraůnawaůy dachody da raschodoů. ubačym, što ad Wilenskaj hub. Kazna maje straty blizka 18 miljonoů rub. u hod. Heta tłumačyceca tym, što tutaka šmat hrošy idzie na ahulna-hasudarstwienyje potreby. jak naprykład wojska i čuhunka (na ich idzie 20 mil. rub.). Takim paradkam Wilenskaj, Witebskaj, Hrodzienskaj, Minskaj, Mohileůskaj i Kowienskaj huberni razam dajuć hetkaho jak-by ubytku kaznie 38 mil. rub.,—značyc, usich dachodoů hetaho kraju nie chwataje na tyje raschody, jakije robić tut kazna na ahulnyje potreby hasudarstwa. Atkul že kazna biare hetulki hrošej, kab pakryć niedachwat ich u nas?

Treba wiedać, što tak sama, jak ů Bielarusi i Litwie, robićca ů Piecierburzi, ů Sybiry, ů Uschodnich huberniach, u Zakaůkazzi, Srednie-azijackich huberniach i ů Finlandii. Ŭsie hetyje staronki — razam z zahraničnymi wyčłatami—robiac kaznie ubytku 625 mil. r. Ale za toje ů Centralnaj Rasiei z Maskwoj, u Prybałcijskim kraj, ů Polšcy, na Ukrainie i ů paůnočnych huberniach kazna maje dachodu na 726 mil. rub. bolš, čym raschodoů. Hetym i pakrywajecca niedachwat hrošej u nas i pa inšych miescach. Wychodzić, što na toje, kab u nas stajało wojsko, dwa upraůleńnia žaleznych daroh i t. p., druhije huberni pryplačywajuć nam 38 miljonoů rub. Hotyje hrošy ůžo saůsim astajuca u nas, heta—čysty zarobotak našaho kraju.

U Wilenskuju huberniu ů 1908 hadu počtaj pryjšło 26 mil. r., —značyc, kapitału tutaka prybawiłosia 5¹/₂ mil. rub. Hetak sama ůsia Bielarus razam s Kowienskaj hub. dostali počtaj na 20 mil. rub. bolš, čym wysłali. Hrošy tyje—heta zarobki ů Amerycy i tak na staranie Piecierburh, pałudziennyje huberni, kudy ad nas i z inšych staron najbolej iduć ludzi na raboty, wysłajuć u hod počtaj razam na 52 mil. rub. bolš, jak dastajuć. Naš Kraj jak-by padkarmliwajecca Amerykaj i inšymi krajami. Naprykład, u hor. Sluck, Minsk. h., cie-raz adzin bank pieresyłajuć z Ameryki kala 150 tysiać rub. u hod.

A. Ŭ.

Biełaruski wiečer tawarystwa „Крестьянинъ“ u Wilni.

Nie tak ješče heta daŭno wiadomy čornasocienny „Крестьянинъ“ s cheŭraj swajej tarhawaŭ na Kijeŭskim zjeździ dušoj i ciełam Biełarusou i adnačasnie ũ żywyje wočy dawodziŭ im, što ni ich samych, ni mowy ichniaj nima i nie było na świeci!

Zdawałosia tady, što woš ciomnyje siły skłubilisia nad bačkoŭščynaj našaj, kab wialikuju sprawu adradzeńnia biełaruskaho narodu zatapić u ciemraci ciazkaho času, jaki my ciapier pierėzywajemo. Tym časam zrabilosia zusim nie tak, jak zdawałosia, dy i stacca jano inacej nie mahło, bo żyćcio może być tołki ũ świecie, a nia ciemni, katoraja ješć symwołam śmierci. Naša sprawa żywaja, dy sprawa wialikaja, i jana ješć symwołam żyćcia, symwołam światu, „А СМЕРТЬ ПОКОРЯЕТЪ ТЬМУ“ — każe Jewanhielist. Tak wyjšło i ciapier — samo żyćcio paśmiełosia nad cheŭraj worahoŭ biełaruščyny: tyje samyje ludzi, katoryje starajucca zaduśyc ruch, što kirujecca da adradzeńnia biełaruskaho narodu, chočučy dabyć brośy na swaje wydańnia ad biełarusou dzieła abrusieńnia ich że samych, pajsła woš na jakuju štuku. 28 sakawika tawarystwo „Крестьянинъ“ ustroiło ũ Wilni „Biełaruski wiečer“, na katorym ihrali pa biełarusku pjese s sielanskaho żyćcia *Ня разумомъ появъ, а сердцемъ.*

Pjesa napisana nie zusim dobra, ale na scenie, dziakujačy do-bramu reżyseru, wyjšła ništo, a asabliwa IV zjawa, ũ katoraj piejali dźwie biełaruskije narodnyje pieśni.

Pašla pjese byli żywyje abrazy i deklamacija. Deklamawali dwa wierśy z „Biełaruskaj Dudki“ Macieja Buračka, hetyje dwa wierśy byli pakrasaj wiečeru, publicy jany nadta spadabalisia. Adnym słowam, wiečer wyjšou ništo.

My ũžo pisali, jakuju wialikuju wahu dla adradzeńnia narodu maje teatr u jaho rodnaj mowie, żywoje słowo jaho, jaho pieśnia. I my wielmi ciešyms'a, što worahi biełaruščyny, chacia tołki dzieła zarobku, ũsio-ż taki sami pryłażyli ruku da razwićcia biełaruskaho teatru.

W. L.

Dumki u darozie.

..Jak u mahili — ciomnaja kruhom razasłałasia noć. Miacielica krucić i šaleje... Śnieham biełym, sierebrystym, jak całunom, pakryta ũsia ziemia. Nie razabrać, hdzie hranica ziamli, a hdzie nieba: ũsio zliłosia razam.. Wo, rojsty wuzieńkich dorożak; pamieży ich staic pachiliŭšysia šery kryż i bytcam plače nad zabytaj mahiłaj kališ tut pachawanaho samoubiŭcy. Wichor, kociučy nawałaj to z uschodu na zachad to s poŭdnia na poŭnač, hudzić i hulaje.

Tak i ty, Bielaruś, moj kraju mahilny, parezana darožkami — puciwinkami z Uschodu na Zachad, s Poŭdnia na Poŭnač! Tak i nad taboj, darahaja staronka, šaleli miacielicy, hudzieli wichry... Zdaŭna ležała ty pamieży hetych kryżowych daroh cicha, s pakoraj, jak toj samoŭbiŭca, katory, nie patrapiušy wykresać z żyćcia swajho iskry praŭdy i ščascia, nałażyŭ na siabie ruki...

Na pahlad, Bielaruś, ty šeraja, ty nieprynadnaja, ty špiś. Ale twajo nutro, maci našaja jak nutro ūsiej ziamli, poŭna ahn a i skarboŭ nieznananych... Čas ad času pošymiem wurywajucca adtlu ahaŭki: ziemia wykidaje nam krychu skarboŭ swaich, uziatych z hłybi dušy narodu. Tady praletajuć bury i wichry i hasiać hetyje ahaŭki... Ci-ž by jany byli takije słabienkije, jak tyje błudnyje ahaŭki nad bałocinaj, nad mahilnymi kurhanami?—Nie! Hasnuć ahni, ale iskry ich razletajucca daloka, syplacca na sałomienyje strechi i zapalajuć nowyje ahni, nowaje švietło...

„Pralacieŭ wiecier; scichaje miacielica... Švietleje niebo... Zaharajucca zorki... Pa krajoch šlachu widać płakučyje biarozy—to krepkije, to pałamanyje buraj; heta—daroha ū wiosku. Woś i sama jana: nawokał, jak krepasć, zaniesiena sumiotami, i trudna dabracca da jaje... Špić ješče wioska. Špić,—ale tut żywaja Bielaruś!...

K. Bor — ič.

1910 h. 9 studnia h. Jurjeŭ Liff. h.

Karotkaja historyja Bielarusi.

XIII.

Dla charakterystyki časoŭ i ludziej kanca XVI stalećcia nie maľuju wahu maje niżej padanaja mowa kaštelana (pawietowy daŭniejšy čyn) Smalenskaho, Mieleški, katoruju jon kazaŭ pa bielarusku piered adkryćciem sejmu ū Wařawie ū 1589 hadu za karala Žygmonta III.

„Najjaśniejšy, Miłaściwy Karalu i na mianie łaskawyje Panowie Bracia!

„Wyjechaušy z domu Bohusia ja pamaliŭ kab k wam zdaroŭ pryjechaŭ, dy i wašu miłośćzdarowych ahleđaŭ, i prywitaŭ.

„Pryšlo moie z waŭni radzici, a ja na hetakich źjezdach nikoli nie bywaŭ i z Karalom Jaho Miłośćcieju nikoli nie zasiedaŭ; tolki za pokojnikoŭ Kniazioŭ našych (tych) katoryje korolowali, (i tych) što wojewodami bywali. Sentencyi hetych nie bywało, pa proštu prawym sercam hawaryli. Palityki nie znali, a u rot praŭdaju jak solej u wočy kidywali.

Skorož karali boľš niemcoŭ čym nas ulubili, zaraz što staryje, našyje, sabrali to ūsio niemcam razdali.

„Našyje haspadary, proć Zyhmunta Aŭhusta Karala (taho nieče-
ho i ũ ludzi ličyci) bo toj Padlasie i Wałyn wynišcyŭ Lacham mie-
niučysia. Ale Zyhmonta pierwaho sałodkaja pamiać Jaho! bo toj niem-
coŭ jak sabak nie lubiŭ i lachoŭ z ich chitrościeju wielmi nielubiŭ.
Ale litwu našu i Ruś, lubicieľno miľowaŭi harazdo lepš našyje za jaho
miewalisia. Chacia ũ tak darahich switkach nie chadźywali. Druhije biez
nahawic jak Bernardyny hulali, a saročki aź da kostak, a šapki aź da
samaho pajasa našywali... Daj Boże iznoŭ takoj hadziny daždaci i ciapier.
Ja sam kali pa damowa mu ubirajusia to Jejmość pani Mścisłaŭskaja,
maźzonka maja, nac ešycisia i nahladziecisia na mianie nia może.

„Nadto, užo ahledzimsia na ũsio toje Miłaściwyje Panow
Bracia i na tuju nuźdu niamieckuju štuku što nabroili. A koliź to u ich
bywało?—Ŭ sukniach pierestych chodziać, a hrašej biez čysła majuć
— a što haradoŭ i miest dzieržać to nie chychi! da (wun jak) wie
pak i zamiešalsia, i pa polsku z nami usie harazdo umiejuć hawa-
ryci i ũsio lichojje karalom Panam i Rečypospalitaj jak tut było ba-
lamuciać. A kali sam niemčyno idzieć ci žena jeho pastupaje, to
cierez skurku skrypić, šelaścić i darahim piźmam woniaje. Kaliź da
ciabie paničyk pryjedzie častuj-že jaho dastatkam, da ješće i žonku
swaju podle jaho pasadzi—a jon siadzić jak bies naduŭšysia, marku
jeć, šapkaj ci kapielušom pierekryŭlajeć i z žonkaju našeptywajeć dy
i ũ daľonku skrabić. Dy kaliźby hetakoho čorta kuľakom u mordu-
ci pa licam, ci pa chrypcie tak, kab korol Jaho Miłaść nia sľuchaŭ-
niechajby mordy takoj pahanaj nie nadymaŭ.

„Pomui ja karala Henryka, katory z zamorskaj i niamieckaj
starany byŭ, dy zrazumieŭ što my Jamu nia mnoha dawali srebun-
kawaci, a Niemcy jaho nia wielmi pierekrykawali. tak i jon paznašy
što ne štuka, dy i sam nikomu nie akazaŭšysia proć pajechaŭ aź
u swaju staranu, aź za more skiknuŭ.

„Kažućy praŭdu, nie tak winawat karol, jak hetyje radnyje ba-
lamuty, što pry jom sidziać dy kruciać... Mnoha tutaka takich jość
što choć našaja kostka, adnak sabačym miasam abrasła i waniaje.

„Tyje što nas dziaruć i hubiuć, a za ich balamutniami našy-
niec pażywicisia možeć. Rečypospolituju hubiać i Wałyn z Padla-
siem papaŭ. Znaju! nam prystupiło što chodzim jak padwarenyje,
bo sia ich boimo i praŭdy nia mowimo, ješće z pachlebnymi jazy-
kami potakiwajemo. A kalib hetakoha biesa kuľakom u mordu, za-
byŭby druhi mucici.

„I to Miłościwyje Panowie nie maľaja škoda: sľuhi chwajemo
Laci. Dawajže jamu sukniu chwalen—dyfzowuju, karmiź jaho sľasna
(łasa) a z ich sľuźby ničoha niemaš; i tolki ubraŭšysia na wysokich
padkoŭkach da dziewak dyble, z wialikaha kufla trubić. Ty panie za
stoľ, a sľuha lach na pakutniku štuku miasa—ty za flašu, a jon za
druhuj, a kali sľaba dzierżyš to jon i z ruk wyrwie; tolki pilnuje
skora z domu ty, to jon maŭčkom pryľaskajecca da žonki; i takoha
čortapaľocha z niemcami wyhnaci, što da nas ũlezli prociŭko prawu
našamu ..

„Od Ich Staršyn našy pakľony Smalenskije!..

„Predzirajcie wočy, lepš čym o Inflanty, bo tyje miečniki jak Źlezuć, to ich i zublom nia wykuryš, jak pčoly ad miodu.

„Ale zdarmo pahawaryli jeśmo ab roznych našych interesach i heta nie małaja štuka: koni dryhanty na stajni chawaci — dawajże im i Źleto i Ź zimie awios i sieno—padšciłajże ich što noć—chawajże dla ich słuhu—łacha kaniušaho i maštalera, a z ich nijakoj służby nie pytaj, a kaliž-ž ješče Lach jak žerebiec rže kala dziewok jak dryhant kala kabył; pry miż k jamu dwoch litwinoŹ na straž, bo i sam didko nie Źpilnuje.

„I to na Źwiecie durnina—hadzinniki: mnie prytrapiłosa na tandece Ź Kijawie kupici; daliśmo za jaho try kopy hrošej, a jak jeśmo da Wilna na naprawu pasłali, ažno na piatuju kapu kruciŹ złodziej zamoršcyk. Dobry to naš hadzinnik piatuch! što niechybnie, a paŹnočy kukarakuje. I to wielni strašnaja škoda hołahuzdyje kury chawaci, ich dastatkam waryci i innyje ptaški smažyci. Torty hetyje cynamonam migdałami cukrawaci. A za majej pamiaci prysmakou hetych nie bywał. Dobra była huska z hrybkami, kačka z pierčycam, piačonka z cybulej ci z česnakom, a kali na pierepyšnyje dastatki kaša ryžowaja z safranam. Wina wenhierskaho nie zażywali pierad tym. Małmaziju skromna piwali, miadok i harełočku dziubali — ale hrošy paddastatkam miewali, mury silnyje murawali i wajnu slaŹnuju krepko i lepš dzierzali jak ciepier.

„I to nie do rečy. Ź bahatych sukniach pani chodziać; nieznali piered tym hetych portuhali ci fortuhali!.. — a padałok ruchajecca a kala padałka čepłajecca, a dwaranin u nožku jak sokał zahledaje, kab hdzie ščupnuć sałodkaaha miasa. Tož ja radziŹby niechaj biełażonki našyje Ź zapinanyje daŹnyje ubieralisia kazakiny, šnurowanyje —na zadzie nasili rasporki, a k tamu kab z niemiecka zarywali plu-dryki, nie tak by skora lubicielnu skradywali bredniu. A ciapier, chacia z rohatynoju na waci stoj Ź żywyje wočy, takoha biesa nie Źpilnuješ!..

„Dalej a čym radzici nie znaju. To Wašaj Miłasci prypaminaju, kab zašsiahdy (kolki) senatoroŹ i panoŹ LitoŹskich pry karalu Jaho Miłasci był.

„(Mo) byŹby i ja, tolki karaleŹšcyzny nie maju, bo piered druhimi nie ŹchapiŹ.

„A što jeśmo kazali Źsio praŹda.

„A Uršulu karaleŹnu (dačku) Jaho Miłasci. mileńko Ź ručku całujem, jak (i) druhije małodšyje senatorčyki. Nie dziwiciesie Panowie Bracia!—Wiek wiaku skazywaje: — „siwizna Ź baradzie i čort u liedźwjach za pajasom“—i—„na charošaje widannie, staŹku kupiŹ“.

„Nia tolka u Smaleńsku, ale i Ź Mozyry uwieš pawiet a tym daŹno radziŹ, kaho-b mudraho da was na toj žjezd (sejm) k toj sentencyi wyprawici. — Miane wiadomaho da Wašej Miłasci (pasłali) i kab Haspodž Boh daŹ umieci pored karalom Jaho Miłascieju i Wami Panowie Bracia, adkryci našyje rady.

„(Niechaj) skazaŹby chto z was lepš, tolka nie bałamuciačy i ja na toje prystanu.

Włast.

S turmy.

—

I siudy i tudy
U staronki chadžu,
Ci ty jośe, ci nia jośe —
Choć nima—a hladžu.

Rad-ni-rad—dumak šmat:
Trudna zbyć samamu...
Nudna żyć, nielha być
Biez ciabie—adnamu!

I što dzień mnie twój cień
Wydajecca jakraz,
Dy ni'uziać, ni'abniać
Ni'udałasia ni raz...

Ždu ja, ždu,—a daždu
I my sojdzimsia, znaj!
Jak chaču adpłaču
Za—daŭhi pačekaj!...

Edziuk Budźko.

Z Biełarusi i Litwy.

—o—

(Ad našych karespudentoŭ).

Z MINSKA.

= Ab haradzkoj bojni. Dahe-
tul bojnia dawala horadu ūsiaho
28 tysiać rub. u hod, za toje do-
bra nażywalisia aredatary jaje;
bo i nia dziwa: horad zdawaŭ jaje
u arendu, jak kažuć, „kumoŭskim“
sposabam—„swaim“ ludziam, biez
licytacii (tarhoŭ). Woś, kali išli
wybary hłasnych u ciapierešniuju
Dumu, adzin z ich, Barysawiec,
padniaŭ sprawu ab toje, kab na-
dalej bojniu addawali ū arendu
tam, chto daśe bolšuju cenu. I
taki dajšoŭ swajho: 24 marca ad-

byłasia licytacija na bojniu, i
ūziali jaje ū arendu Stučynski i
Uniechoŭski razam, daŭšy 67 tys. r.
u hod.—Wielmi nie spadabałasia
heta členu uprawy, Dównaru Za-
polskamu, staroŭniku staroha aren-
datara, i jow (niezakonna) skazaŭ,
kab inšyje konkurenty, što dawali
siarednije ceny, nie adbiralu na-
zad swaich załohoŭ, bo bytcam,
„nima wiedama, ci дума zač-
wierdzić licytaciju, dy može boj-
nia jeśče i astaniecca za starym
arendataram“. Byŭ na licytaciji
i druhi člen Uprawy, pan Ole-
winski; dyk jamu taki kaniec
sprawy z bojnjej prypomniŭ, što
jaho pieśnia ūžo spieta, to praz
kolki miešacoŭ prychodzić ka-
niec i jaho słuźbie ū uprawie, za
katoruju, — jak tut, śmiejućysia,
kažuć,—našy čynšewiki i arenda-
tary hradzkoj ziamli źbirajuca
stawić jamu „monument“... A
žonka adnaho z starych arenda-
roŭ bojni, pani P., ažno, kažuć,
samleła, pačuŭšy, što zrabila.

= U kredyto-źbierehaciel-
nym tawarystwie, hdzie siadzić
wiadomy ūsim acenščyk Dziewoč-
ko wielmi ciażka dostać pazyku.
Dajuć jaje tolki tym, u čyich wa-
čach D-ko bačyc takije dumki:
„ja, panočku, twój wierny staron-
nik na wybarach i „poŭbuteleč-
nik“; kali dastanu ad was pazy-
ku, a z joj i prawa padawać swoj
hołs na wybarach, dyk praz uwieś
wiek swoj nie pamknusia wybirać
druhoha na twajo „chlebnaje“
miejsce“... A chto nie spadaba-
jecca, tamu pazyki nie dajuć, nia
kažućy nawat, čamu.

= Wybaraj ahitacijej u ha-
radzkoje tawarystwo ūzajemnaj
strachoŭki zajmajecca toj samy
Dzewočko, dyk harełka idzie ū
chod, aź ha! Majem užo ažno piac

roznych partij. Widać, iznoū pie-reważyć stary kandydat Piekarski...

= Niedaŕno sud raźbiraū sprawu sekretara redakcii Ćornasocien-naj hazety „Минское Слово“, Źyda Šoffera. Ź adwakatoū nichto nie chacieū baranić jaho, ale taki adzin uziaūsia. Widać i ũ Min-sku jošć swoj Puryškiewiĉ i Bu-lacel!

= U „N. N.“ uŹo pisałosia ab dwuch „dabradziejach“, Źto za hro-šy bralisia dawać miejsce i pa-wyšeńnia na słuźbie na ĉuhuncy. Atkryłosia, Źto jošć i treĉi „da-bradziej“ — niejki dantist...skij. Tak sama atkryłosia, Źto muž ku-charki adnaho z wyŹszych naĉal-nikoū u słuźbie „dwiŹenija“ (Duch-wiĉ) niejka dziūna „praskoĉyū“ u kanduktary pasaŹyrskich poje-zdoū, a niejki Makar—wiĉ takim samym sposobam papaū u ober-kanduktary „radziwilišskich bry-had“.

= Tutejšyje hazety wostra pi-šuć proti Wieretynskaho, katory zawiedywasie wielmi „dachodnym“ stałom u upraŹlenskaj kantory mahazyন্নaj słuźby L.-R. Ź.-d. — Na druhoho zawiedywasie ad-dziełam mahaz. słuźby, Haharina, słuŹaĉyje nadta Źalacca, kaŹuĉy, Źto jon usich swaich pracauņikoū wielmi pryckasie bez daj pry-ĉyny.

= Na ziemiach Chitrowo u arendataroū, katoryje adsiadzieli ũŹo swaje kantraktowyje 12 ha-doū, urezywajuć ich placy, dyj za toje, Źto astajecca, naznaĉa-juć wialikšuju arendu, ĉym płaci-li jany dahetul. — Na ziemiach Niemoršanskich bez pierestanku „wysielaje“ arendataroū adwokat Janĉewski (daŹniej deputat 1 aje Has. Dumy); drugi adwokat, Po-nikwicki, zajmajecca wysieleńniem

kamaroūskich arendataroū, na ka-torych padaje ũ sud adrazu pa-Źtuk 25 Źalab. — Ale i miŹ aren-datarami traplajucca „Źĉašliūĉyki“: hetak ad archirejskaho doma ka-fiedralny kluĉar O. Š. trymaje ũ arendzi kolki dŹiesiatkoū dŹiesia-ciu Źiamli na niejkich nadta ũŹo chitrych warunkach, ab jakich zwyĉajny ĉelawiek i ũ śnie nia baĉyū!...

= Na zawodach JanušeŹskaho, ŹaĹkinda i Źłapakowa raboĉyje pracujuć pa 9 hadzin u dzień, a ũ ĉuhuno-liciejnym zawodzi Ja-kobsona nima wiedama ĉamu za-wiali 10 hadzin pracy. Raboĉyje u Jakobsona nadta niezdawoleny hetkaj kryĉdaj.

= U minskaj ministerskaj hi-mnazii dla dzieŹĉat naĉalnica, Krutiennikowa, nadta niedelika-tnie abchodzicca s swaimi wuĉe-nicami. Iznoū wuĉycielka fran-cuskaj mowy, Wiera Karłoūna, wiadoma tym, Źto badaj zusim hłuchaja, dyk i stawić dwojki biezmała ũsim wuĉenicam, aŹno tyje kidajuć wuĉycca pa-francusku.

= Handlowa-promysłowaje pa-zyĉkowa-Źbierehacielnaje towary-stwo (druhoje) idzie i razwiwa-jecca nadta dobra, ĉacia ĉlony praŹleńnia biaruć tolki pa 100 r. u hod (—a ũ „pieršym“ pazyĉko-wa-Źbierehacielnym tawarystwie— „ambroškiewiĉoŹskim“) biaruć pa 1.200 rub. u hod). Tutaka ũ ĉasi wybaroū nie uŹywajuć „dziewoĉ-koŹskich“ abo pa-prostu, „siwuš-nych“ sposoboū...

Mikoła Kamaroūski.

M. Lebiedziewo, Wilensk. h. Tutejšy haspadar Hr... paĉaŹ ha-radzić płot, dyj razahnaūsia na ĉuŹuju mieŹku. Wyskaĉyū bara-niĉ swaju Źiamlu susied jaho W. P. — Tady Hr..., doŹha nie ĉ kaĵuĉy,

tak pierewioŭ swajho susieda pa-
lenam, što taho čuć žywoha ūnie-
šli ū chatu.

K. D.
= U hetym miastečku na naj-
lepšym najprydatniejšym pad ško-
łu miejsey — pastawili... trakeir.
Prašdu kažućy, siudy źbirajecca
badaj bolš narodu, čym źbiralo-
sia-b mo' ū škołu, i ludzi darma
času nie marnujuć, bo tak sama
wućacca, na pjanic i źladzioŭ;
a chacia świdziecielstwa na heta
zrazu tam nie wydajuć, to mo'
paźniej daduć... zwankowaho tuza
na plečy!...

= Na tutejšy torh niejkije
nieznajomyje ludzi prywiali ma-
ładoha 2-badawoha žerebca i pra-
sili za jaho 80 rubl. Uradnik pra-
daŭcoŭ adasłaŭ da maładčenska-
ho prystawa, bo ū swaich paka-
zańiach jany niešta pačali błutać.
Sprawa, jak widać, nie saŭsim
čystaja.

P. W.

Zas. Zadworey, Wilensk. hub.
i paw. Rukojsk. woł. Adnamu
tutejšamu haspadaru, kotory nia
maje dziaciej, niechta dla žartu
padkinuŭ зробlenuju z drewa lal-
ku. I haspadar, i haspadynia wiel-
mi razhniewalisia, dyj pajsła u
ich swarka s tymi, na kaho ma-
juć padazreńnie. Ščasliwyje ludzi:
nia majuć, widać, čaho rabić, kali
na takoje hłupstwa času chwataje!

L. A.

M. Wišnjewo, Wilensk. hub.
Ašmiansk. p. Niedaŭna pryjechali
adniekul u našaje miastečka ki-
tajec s kitajankaj; pačaŭ narod
źbiracca i ahledać čužynoŭ, jak
jakoje dziwa. Tyje, spanatryuŭšy,
što narod naš ciomny, prykinuli-
sia znacharami, dy dawaj lačyć
usielakije chwaroby. A ilačyli
chitra! Woś, naprykład, nekim
dziereŭlanym kijočkam dakraty-
walisia jany da chworaha zuba,

ci woka i zara na kancy hetaho
kijka pa'azywaŭsia čerwiačok. „Wo,
kažuć kitajcy, jakaja pryčyna twa-
jej chwaroby“. A, jak pašla da-
wiedalisia, asiarodak hetaho kij-
ka byŭ wykručeny i tudy nasy-
pali čerwioŭ, a da pustoj siare-
dziny dapasawana była nieŭznak
pałačka, katoruju, jak pacisnuć
z wierchu, dyk z druhoha kanca
čerwiačok i wylezie. Kažuć, što
sielanie za swaje čerwiački sabrali
kitajcam bolš sotki rubloŭ.

= Majem tut dźwie škołki: na-
rodnuju i prychođzkuju; swiatlej-
šyje ludzi razdajuć i knižki čy-
tać, ale mała chto z ich karystaje.

Kastusia Bujko.

M. Kapył, Minsk. h. Słuck. p.
Tutejšy chłapiec Aštap M., naz-
waŭšysia emihrankim ahientam,
zabraŭ adhetul piać čelawiek i
maniŭsia jechać z imi praz Liba-
wu ū Ameryku. Pa darozie da ich
prystało ješče niekolki čelawiek.
Pryjechaŭšy ū Libawu, Aštap za-
braŭ ad swaich ludziej kroŭy i
pajšoŭ kuplać im „šyf-karty“,
dyj prapaŭ nietwiedam kudy.

= Da nas pryjechała škarlaty-
na i honić na toj świet ludziej.

A. Hurko.

Bohušewičy, Minsk. h. Ihu-
miensk. paw. Hady ūžo try, jak
stali chadzić u nas čutki, što ma-
niacca prawieści kala nas žale-
nuju darohu. Usie žycieli našaho
hłuchoha kuta čekajuć jaje z wia-
likaj nieciarpliwašciu. Ad nas,
naprykład, da Asinawič — najbli-
žejšaj stancii ž. d.—60 wiorst; da
druhoj—Marjinaj—Horki (ci Pu-
chawič)—wiorst 90. Aproč takoj
dali, wiasnoj i dabracca tudy niel-
ha: reka Biarozza razliwajecca, ma-
stoŭ bližej jak u Babrujsku ni-
ma; woś i čekaj, pakul pawodka
projdzie. Praz heta i narod u nas

biedny, što ani pradać, ani kupić pa sprawiedliwaj cenie ũ hetakaj hłuŝy ničoha nia možna. A to bywaje i tak: wypisywaje haspadar płuł, czy baranu z Minska i pakul ich pryčekaje, to i čas aruć miniecca. Byli ũžo kala nas i inženiercy, abhledali miejscey pa dwuch linijach: adna—ad stancii Wieriejcy na Ihumien i Biarezinu pa prawym bierezi r. Biarozy; druhaja linija—tak sama na Ihumien, ale ad majontku Iwanoŭska seratara Ŝewiça zwaračywjaje na Bohuŝewičy u Bradcy praz Biarozu na Dołhuju. *N—i.*

S. Kucin, Minsk. h. Ihum. p. U našym siałe żywie atstaŭny sałdat, Paŭluk Ŝech, katory wajewaŭ praz 11 miesiacoŭ jeŝće pad Siewastopalem. Ciapier jamu 104 hady. Hledziučy na jaho saŭsim jeŝće krepki čeławiek: jedzie sam adzin u Ihumien; chodźe na palewaŭnie, a i kwartu za raz pierekulić, dyj znaku na im nima.

R. N.

M. Iwieniec, Minsk. h. i p. Užo dwa dni, jak pasiarod wulicy našaho miastečka lażyé dochły sabaka; ludzi zdaloku abchodzias jaho, zatykajučy swaje nasy chustačkami; bajuć, što nawat pa kramach cena na chustački padskočyła!... *Nemo.*

Hrodna. Wajenna akružny sud pryhawaryŭ na śmierć sałdata Wiatskaha pałka, katory, napitšysia zraniŭ nažom na śmierć pałkoŭnika 26 bryhady Nikitina.

M. Kosowo, Hrodz. h. Słonims. p. Cy niadzielka, czy ŝwiata, czy budni dzianiok,—powien kožny miastečkowy ŝynok. Woś, jak u nas raspanoŝyłosia pjanstwo! Pa darozie, pa kanawach nie raz wala jucca ludzi; za kožnaje hłupstwa lezuć bicca, a to i nažom hatowy

paščupać; pašla iduć sudy, katoryje wyciahiwajuć apoŝniuju kapiejku i čas rabočy marnujuć; a jak zapiwajuć baryŝy, dyk iznoŭ bojki, iznoŭ ciahanina... Kaliž hetamu budzie kaniec? *I. Zyciel.*

W. Struha, Hrodz. h. i paw. U našaj wioscy chodziać ćutki, što zjawiŭsia ũžo antyhryst. Tym, chto jaho pryznaje, daje pa sotce rubloŭ. Jon ũžo ũ susiedniaj wioscy i skora manica pryŝci da nas. Narod jaho straŝenna baicca: jon, bytcam, prykładaje ludziam piećatki na łob.

Maładziec, antychryst! Čłaj papiećatuje; pa hetych piećatkach lohka budzie paličyć, kolki ũ nas durnioŭ, katoryje wierić u takije hłupstwy! *Sciepan Bas.*

U Pružanskim pawieci, Hrodz. h. kala m. Maleč, niejkije niew adomyje ludzi napali z aružžem u rukach na 20 padarožnych i adabrali ũ ich kala paŭtaty tysiačy rubloŭ.

Biełastok, Hrodz. h. U niekatorych tutejŝych waźniejŝych fabrykantoŭ, što mieli padrady ad intendantoŭ na sukno i koŭdry, zrabili obyski; apiećatali i zabrali kantorskije knižki i listy.

Smalensk. U Syčeŭskim pawieci zławili cheŭru kanakradoŭ. Prawadyrom ich byŭ ahient, katory pradawaŭ maŝyny da ŝyćcia i, razjeđdžajučy, padhledaŭ, dzie jakije kont i kudy kradzienych zbywać.

M. Rosieny, Kowiensk. hub. Pačaŭŝy s sioletniaho hoda, ũ hetym pawieci maniacca pastawie praz 20 hod 157 nowych wučyliŝć. Kamisija ũ hetaj sprawie padličyła, što tady ũsie dzieci Rosienskaho paw. stoŭpiacca ũ nowych i starych ŝkołach, i niehramatnych saŭm nia budzie.

M. Hruzdy, Kowiensk. hub. Šawielsk. paw. Zhareli 42 damy, ūsie chałodnyje budyniny pry ich żydoŭskaja škola. Šmat zhi- nuło ū ahni żywyoły.

Małym dzietkam.

Rwijcie, dzietki
Sabie kwietki,
Wianki wijcie
Miadok pijcie!...

Projdzie pieršaje malenstwo,
Pryjduć roŭłyje hady —
Projdzie wola, projdzie ŭščaście,
Pryjduć kłopaty tady...

Rwijcie, dzietki,
Sabie kwietki,
Wianki wijcie,
Miadok pijcie!...

Alena.

Z usieh staron.

—o—

Kijeŭ. Pa wulicach horadu cia- hajucca niejkije ludzi sa značka- mi kijeŭskich palicejskich syšćy- koŭ, zadzierżywajuć żydoŭ, cia- hnuć ich, bytcam, u paliciju, ale pa darozie damahajucca otkupu i, wyciahnuŭšy, kolki maha, pušča- juć aryštawanaho. Načalnik sys- knoho addzieła zajawiŭ u haze- tach, kab ad takich ahien'oŭ za- dzierżanyje žycieli damahalisia akuratnych dakumentoŭ i kab hrošej im nie dawali.

= Ahulnaje prysudzwa pału- dzienna-zachodnich daroh addaje pad sud usieh służačyeh pry skła- dach apaŭ za toje, što jany pra- dawali hety apaŭ na staranu.

Waršawa. Senatarskaja rewizija intendanctwa załażyła swoj ad- dzieł u Łodzi. Pačali raźbirać da- kumenty zabranyje padčas oby- skoŭ. Ich nabrałosia kala *tysiačy pudoŭ!*

Woronieź. Akrużny sud raźbi- raje sprawu a pakraży hrošej i pracentnych papieroŭ u majontku aficera Tierenowa. Da hetaj nia- čystaj sprawy prynaležać i ahien- ty maskoŭskaj sysknojpalicii (šy- šćyki), a sam ich načalnik, Moj- sienko, pamahaŭ uciačy hłaŭna- mu złodziejju.

Saratoŭ. Wajenny sud raza- braŭ sprawu 26 čeławiek, ab wi- nawačenyh u tym, što jany pry- naležali da social-demokratyčaj orhanizaciji i što zamiešany jany ū napadach u Saratowie, Cary- cynie i Bałašowie. Dwuch pad- sudzimych pryhawaryli na śmierć; 11—u katarhu ad 2 da 20 hod; 6—u sŭylku na pasialeńnie i 6 — apraŭdali.

Odessa. U pamieščeńni 60-ho Zamorskaho piechotnaho pałka, ū Dziukoŭskim sadzie, kali išła pra- wierka zapasnych sałdatoŭ, častka ich—najbołš rabočyeh—pačala bu- janić. Palicija chacieła aryštawać adnaho sałdata, ale inšyje zapas- nyje zastupilisia za jaho i pačali bić kamieniami wokny. Zranieny dwa haradawyje i dwa nadzira- cieli. Adzin sałdat, kataroho pad- streliaŭ haradawy, pamior. Wyz- wanaje wojska supakoilo buntaŭ- šćykoŭ.

Haradawoha Bekietowa, kato- ry zastreliaŭ sałdata, aryštawali. Prystawu Pietropaułoŭskaho wu- častka hradanačalnik atka za ū słuźbu.

Rostoŭ-na-Donu. Arciel azoŭ- skich portowych rabočyeh dama- hajučysia lepšaj płaty za pracu,

kinuła rabotu; a jak tolki pryjšli inšyje rabočyje, arciel ich nie puściła, nie zwažajučy na paliciju u pčrt. Akružny načalnik, uziaŭšy 40 kazakoŭ, wyjechaŭ u Azow.

Władikaŭkaz. Niewiadomyje ludzi zništožyli palicejskaje upraŭleńnie. Šafy pałamali; papiery papalili i aryštawanaho tam Abrena aswabadzili.

Z ZAHRANICY.

U Persii, ŭ tamtejšym parlamencie (medžylisie) niedaŭna šmat hułali ab tym, kab rasiej-skaje wojska, wyjšło adtul u Rasieju. Rasiejski predstaŭnik deklarawaŭ parupicca, kab hetaje wojska daŭšej nie stajało ŭ persickim krai. Ale toj atkaz nie zda woli ŭ narodnych deputatoŭ: jany kazali, što ciapier s koŭnym tydnem lik rasiej-skich wojsk nie źmienšajecca, a pawialičywa-jecca, i dźiela taho damahalisia, kab persicki ŭrad ćwiorda dabiwaŭsia swaich prawoŭ ŭ Piecierburzie; kali Ź heta nie pamože; to niechaj ŭrad źwierniecca da Anhlui, bo pawedłuh umowy jana pawinna zastupicca za Persiju.

Pašla hetych hutarak rasiejski predstaŭnik u Teheranie (persickaj stalicy) abwieściŭ, što Rasiej-ski ŭrad i hawaryć nia budzie ab tym, kab wywieści s Persii rasiej-skaje wojska. Hetaje abwiešćenie wielmi nie spadabałsia narodu—padniaŭsia wialiki homan, kab nawat, kali nia možna inakš, dyk siłaj prymusić toje wojska wyjšci s Persii; tady, wiadamo, pačala-sia-b wajna z Rasiejaj. Ale skora toj homan scieh, bo persickamu ŭradu na roznyje reformy patrebny byli hrošy, katorych

u kasie niechwat; a Anhlija poruč z Rasiejaj deklarawała pažyčyć patrebnyje hrošy, dy za heta pastaw la niejkije ciazkije dla Persii warunki, katoryje usio Ź dajšli da wiedama samoha naroda. Tady padniaŭsia ješće bolšy hwałt, narod zažadaŭ, kab apieku nad hrošewymi sprawami mieła Francija, a nie Rasieja. U Persii znoŭ nima spakaju. Tymčasam persickamu ŭradu kaniećnie treba dostać hrošy, i woš, jak ciapier čuwać, rupicca jon pažyčyć tyje hrošy ŭ Berlinie i wiadzie hetak palityku, kab hłaŭniejšymi persickimi sprawami kirawała ŭžo Niemieččyna, a nie Rasieja, jak było dahetul. Rasieja, wiadama, nia choće ustupić; i woš nia wiedama, što dalej budzie.

U Hrecii ciapier užo tadaj zusim spakojna. Wajennaja liga, katoraja rabirała hetulki biezparadkoŭ, niedaŭna zakryłasia, bo jaje členy zrazumieli, što ciapier jana prynosić bolejšy škody swajej bačkoŭščynie, jak karyści.

Z roznyh staronak u Ameryku pryjeđdžaje šmat pieresialencoŭ, katoryje, nia mohučy dostać raboty, ładziajucca pa wulicach amerykanskich haradoŭ i žabrujuć. Kab bolejšy hetaho nie było, amerykanski kongres (parlament) skora budzie razhladać projekt nowaho zakona, pawedłuh katoraho maniacca 1) nie puskać na amerykanskuju ziamlu tych, što majuć bolejšy, jak 16 hod, i nie naučylisia ješće čytać i pisać u jakoj eŭropejskaj mowie (żydoŭskaja mowa ličycca za eŭropejskuju); 2) ad koźnaho pieresialenca brać —jak-by podatku—20 rubloŭ, koźny pawinien ješće mieć 50 rubloŭ na swaje patreby; 4) tak sama koźny pieresialenec pa-

winiem mieć świadectwa ad wołaści, što jon akuratny i sprawiedliwy čelawiek; 5) nie puskać u Ameryku tych dzieučet i kabiet, što n'a majuć ješče 21 hod, a puskać tolki tady, kali jeduće da bačkou swaich, abo razam z imi; 6) kožny pieresialeniec, katory, pražyūšy ū Amerycy hod, nia budzie prypisany da paddanych amerykanskaho hasudarstwa, pawinien što hod płacić nowy padatak—pa 20 rublou; 7) katory pieresialeniec budzie zasudženy amerykanskimi sudami nia mieniej, jak na hod turmy,—dyk jon, adbyūšy karu nia budzie ūžo mieć prawa bolejšy ū Amerycy, —adwiazuće jaho za hranicu; 8) začyniajucca ūsie kantory, što dahetul pieresialencam pamahali znajšci jakije zarabotki.

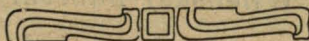
Kali amerykanski parlament hety zakon začwierdzić (a—hetaho treba spadziwacca), to niechaj kožny, chto dumaje jechać u Ameryku, akuratna wiedaje ab im, bo inačej zmarnuje šmat hrošy i biez ničoha wierniecca da chaty.

Berlin. Palicija, katoraja pierš tak apirałasie, ciapier pazwoliła sociał demokratam rabić swaje mitynhy (schody), na katorych jany zajaūlajuć swoj pratest proci ciapierešnich zakonoŭ ab wybarach u niemiecki parlament (Dumu).

Rady dla haspadarou.

Krasawik (Aprel). U poli. Rannaja sieuba kali i padwodzić, to z nasieñnia nia zwodzić, i dzieła hetaho rupny haspadar, kali spryjaje pahoda, a ziemia absochła, ū hetym miesiacy starajecca končyc sieubu. Wažniej za ūsio, jakim nasieñniem siejać. Bulbu —wybirajcie čystuju, zdarowuju, nie sadzicie drobnaj, a sieredniakami i nia husta; kali kamu pryjdziecca z biady rezać jaje, to treba rezać tolki ū doūžki i pilnawacca, kab nie psawać woćak. Ziarno da siaūby pawinno być nia tuchłaje, bujnaje, čystaje (najlejš pierepuścić razy dwa praz arfu). Niaeūnaje nasieñnie, abo pazyčanaje ū mahazynach lejš pradać na muku, ci absypku, dałazyć 5—10 k. na pud i kupić dobroho. Kaniušynu pasypać chto maje—popiełam, a chto može kupić—gipsam, ličučy pudou 6 na dziesiacinu. Wiku i miešanki na zialony korm siejać nie adnaho dnia, a pa kawałku, kab zaūsiody byŭ u zapas zialony korm. Skaciny nie pušćać na sienažaci, bo zhruziać.

U sadzie. Kančać sadzić ščepy. Ščepić dzički. Kali suš kaniečnie treba ščepy paliwać (wiadro wady na štuku). Suchoje i staroje hallo paščiahiwać s sadu na drywotniu i palić im u piečy, bo pad karoj jaho šmat usielakaj brydy, katoraja pašla raspaūziecca pa sadzie i narobić šmat škody.

AD REDAKCII.

Abwiestki pryūmajucca na apošnij stranicy pa 40 kap. za liniejku małymi literami. Rukapisy i karespadencii, prysłanyje u redakciju, pawinny być čytelna na pisany s praūdziwaū famileū i adresam taho, chto jaje prysłaje. Možna takže padpisać prozwišće razam z familej, chto nie zachoče, kab była praūdziwaja familija Adres i familija tolki dla wiedama redakci

Litwa

Dwutygodnik illustrowany litewski w języku polskim. traktuje o sprawach litewskich, białoruskich i łotewskich.

Prenumerata rocznie w kraju 3 rb. półrocznie 1 r. 50 k.
 „   roczna za granicą 4 r. półroczna 2 rub.

Adres Redakcii: Wilno, ul. Antokolska № 6, m. 17.

Numery próbne wysyłają się na żądanie.

Wilenskaje Tawarystwo sielskaj haspadarki paweidamlaje usich, chto choče pastupić u Woronieckaje niźšaje sielska-haspadarskaje wučylišće, što egzamieny adbuducca s 17 da 20 traŭnia (maja). Prašennia treba padawać nie paźniej 10 traŭnia. Egzamienawać buduć pa prahramie dwuch-klasnych sielanskich wučylišć ministerstwa narodnaj aświety. Płata 50 rubloŭ u hod. Bolš padrobna ab usiom možna dawiedacca ũ kantory samoj školy (Pačtowaja i źalezna-darožnaja stancija Postawy m. Woroniec Wilenskaj huberni).

Redaktar-Wydawiec A. Ūlasoŭ.

Drukarnia M. Kuchty Dwarcowaja, d. № 4.